

Újpesti DK Kurír

dkujpest.novodev.hu

+36-21-300-1000

Continentalis trafikmutyi

Nem vagyok közvetlenül érintett a trafikmutyi történetben, nem pályáztam koncesszióra, így nem is nyertem, nem is vesztettem. Csak, mint a demokratikus jogállamban

hívó állampolgárt mélységesen felháborít ez a trafikügy, melynek ürügyén, mások kirekesztésével és tönkretételével a Fidesz szemérmetlenül a saját klientúráját építi és juttat neki milliárdokat. A trafikügy történetét, a teljesség igénye nélkül a keletkezésétől napjainkig próbálom tényszerűen felvázolni azonban az ügy természetére tekintettel, néhol elkerülhetetlenül a szubjektív véleményem hangoztatásával.

Választások előtti „műhelymunka”

Matolcsy György, Orbán Viktor jobbkeze és korábbi nemzetgazdasági minisztere, jelenlegi jegybankelnök cége a választások előtt a Fidesz gazdasági műhelyeként is működött. A cég 2009-ben több anyagot készített a fiatalkori dohányzás visszaszorításáról, és mint a korabeli anyagokból kitűnik, már akkor, a Fidesz kormányra kerülése esetén a dohánykereskedelem államosítására készültek. Az előkészítő munkálatokba bekapcsolódott a Continental Dohányipari Zrt. vezetője Sánta János is, aki a választások utáni törvényjavaslatot – mint hírlík – írta és egyik betérjesztőjének, Lázár Jánosnak a dohánymágnás haverja.

Trafiktörvény alakulása a választások után

Részben ezekre a korabeli anyagokra épül a július 1-én életbe lépő trafikmutyi-törvény, lánykori nevén képmutató módon A fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012 évi CXXXIV. törvény. Nos, a trafikmutyi-törvény azzal a támogatható felvetéssel íródott, hogy a dohányárusítás korlátozása az egészségünk, különösen a fiatalok egészségének védelmét szolgálja. Tudjuk

persze mit jelent a Fidesz-védelem, eddig már nagyon sok mindent megvédték: megvédték a nyugdíjakat a nyugdíj-megtakarítások elvételével, védték a fiatalokat a médiahatóság felállításával és a médiatörvénnyel, a földet azzal, hogy baráti oligarcháknak szétosztották, Kövér László is védi a parlament tekintélyét a kínos kérdésektől.

Megvédték államosítással a kórházakat, az iskolákat, az ingyenes felsőoktatást a tandíjtól, mert igaz, hogy nincs tandíj csak többet kell fizetni. Megvédenek a bankok ellen ún. védelmi banki különadó behajtásával és még sorolható lenne a végtelenségig a Fidesz-féle védelem, és ki tudja hány ötletük van még a tarsolyukban. Lassan megvalósul a közpénzek és pénzeink mega-szivattyúja mellett az ún. körkörös védelem. Az utóbbi ötletük a fiatalok egészségének védelme a trafik(mutyi)törvény segítségével történik.

A trafikügy parlamenti élete 2011 decemberében kezdődött, amikor Rogán Antal és Lázár János, a Fidesz jelenlegi és korábbi frakcióvezetők olyan törvény-javaslatot nyújtottak be, amelynek kodifikációja Lázár János dohánymágnás hódmezővásárhelyi barátja számítógépén készült. A törvényjavaslat szerint a dohánykereskedelem joga a korábbi szabadpiaci rendszerrel szemben az államhoz kerül és az állam azt egy később megalakítandó (Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt.) 100 százalékban állami tulajdonú szervezeten keresztül koncesszió fejében adja ki 20-30 évre kisvállalkozóknak hosszú távú megélhetésre, kizárólag dohányáru forgalmazására. A hivatalos indoklás az volt, hogy a törvényjavaslat egyrészt a fiatalkorúak dohányzásának vissza-szorítását, másrészt - a dohánypiac újrafelosztásával - elsősorban a családi kisvállalkozások, a hátrányos helyzetűek, a munkanélküliek, a gyermekgondozásból visszatérők, a csökkent munkaképességű személyek megélhetését, és nem mellesleg - a dohánykereskedelem állami fennhatóság alá kerülésével - a feketepiac visszaszorítását kívánja szolgálni.

Ellenzéki képviselők a parlamenti vitában már megfogalmazták, hogy a javaslat, címével ellentétben, alig szól a fiatalokról mindössze azt írja elő, hogy 18 évnél fiatalabb személy nem léphet be olyan helyiségbe, ahol dohánytermékek értékesítése folyik. Az

ellenzék hangoztatta azt a gyanúját is, hogy az államilag monopolizált kiskereskedelmi tevékenység kon-cesszióba adása egyfajta kiváltság lesz és klientúraépítésre ad lehetőséget. A szakértők véleménye pedig az volt, hogy, a javaslat a magyar bolthálózatok közül a Fideszhez oly közeli, hogy ne mondjam Fidesz-közeli CBA-nak kedvez leginkább. A törvényjavaslat - bár átesett a parlamenti törvényhozási procedúra nagy részén – végszavazása akkor elmaradt. Gyaníthatóan a kormánypárton belüli vita miatt, bár a hivatalos kommunikáció szerint Brüsszel igenjére várva.

Csak 2012. szeptember 11-én, miután Brüsszel nem támasztott kifogást, számos pontosítással, kiegészítéssel fogadta el az Országgyűlés a trafik(mutyi)törvénynek ezt a prototípusát, amelyben már nyoma sincs a fiatalkorúak védelmének, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához juttatásának, a dohány-feketekereskedelem visszaszorításának lehetőségéről. A törvény a kereskedelem egy komoly szegletének államosításáról, egy 500 milliárdos üzletág meghódításáról, a Fidesznek egy újabb térfoglalási kísérletéről, egy drasztikus piac-újrafelosztásról és fideszes oligarchák és potenciális Fidesz-szavazók részére juttatásáról, zsebük kitöméséről, több tízezer korábban dohányt árusító kisvállalkozó megélhetési lehetőségének elvételéről szól.

Mivel a pénzéhes szájak betömésére a kizárólag dohányárusításon nyerhető haszon nem tűnt elégségesnek, a nagyobb nyereség kedvéért a kormánypártok két hónap múlva úgy módosítják a törvényt, hogy dohányon kívül már sorsjegyet is lehet árusítani, szerencsejátékot is lehet folytatni a trafikokban.

A 2012 decemberében megjelent koncessziós pályázati kiírás szerint február közepéig már azok is pályázhatnak, akik üzlethelyiséggel és üzleti tapasztalattal nem rendelkeznek és a korábbi hangzatos ígérek ellenére a hátrányos helyzetért nem jár sok plusz pont, viszont annál több jár homályos bírálati szempontok és szubjektív mérlegelés alapján.

A törvényjavaslat módosítása után alig telik el újabb két hónap és újabb módosítással tovább bővítik a forgalmazható termékek

körét. Lehet majd árulni szinte mindent (mint a szép-émlékű Corvin áruházban lehetett): dohányt, sorsjegyet, újságot, ásványvizet, üdítőt, szeszes italt, kávé, lehet játszani szerencsejátékot stb., stb., stb. Fiatalok megvehetik kedvenc Dörmögő Dömötörket, üdítő italaikat a nemzeti dohányboltokban, a nyertes (?) csökkent munkaképességük emelgethetik a szeszes itallal teli rekeszeket a már nyilván nem trafik méretű, alighanem CBA-as nagyságú áruházakban. Miközben a termékbővítéssel számos környező kisbolt, kisvállalkozás megy tönkre az új boltok forgalomelszívó hatása miatt.

És ez alatt az idő alatt, a törvény lényeges változtatása közepette lassan, 4 nap múlva lejár a pályázatok beadásának határideje. Vajon hogyan tudtak a pályázók egy 20 éves koncesszióban gondolkodni, miközben a pályázati kiírás alapvető feltételei megváltoztak?

A 2013 április 23-án megjelent 5415 nyertes nevét tartalmazó listából kiderül, hogy a kormánypártokhoz közeli üzletemberek, illetve helyi fideszes vezetők, rokonaik, barátaik szerepelnek sokszor a több területet megnyerők nevei között. Egyéb induló kisvállalkozók nem nyertek, mások, kistelepek boltosai pedig a folyamatosan változó feltételek, az eredetileg alacsony árrés és szűk termékkör, valamint a 25 ezer forintos pályázati díj miatt eleve nem érezték úgy, hogy érdemes indulniuk koncesszióért. Pályázó hiányában 1414 kistelepek trafik nélkül marad.

Az i-re a pontot Lázár János 2013 áprilisi törvény módosítási javaslata tette. Lázár javasolta, hogy a dohánytermékekre emeljék az árrést 10 százalékra, mivel hogy a cigaretta 3-4 százalékos árrése vékony megélhetési lehetőséget kínál azoknak, akik csak egy vagy két bolt koncesszióját nyertek. A módosítás nem csupán a pályázati nyerteseknek kedvez, de különösen kedvez azoknak a cégeknek, amelyek az olcsóbb cigarettákat célozták meg. Ilyen kiváltképp a Continentál Zrt., amelynek mint tudjuk a tulajdonosa Sánta János, Lázár János kedves hódmezővásárhelyi barátja. Az árrésnövelő javaslat 90-150 forinttal drágítja majd a cigarettát, a jobb márkák ára akár ezer forintnál kopoghat. A törvény módosítás hatására közel 20 milliárd forinttal több lesz a dohánykereskedelemben az a haszon, amit a kedvezményezettek zsebre tehetnek, és ez a koncessziót elnyert tulajdonosnak évente garantáltan 10 millió forintot fog jelenteni – koncesszióként.

Hol vannak már azok a célok, amelyek az eredeti törvényjavaslatban megfogalma-

zódtak: a fiatalok védelme, a kisvállalkozók támogatása, a munkanélküliek, megváltozott munkaképességük jövedelemhez juttatása, a feketekerés-kedelem visszaszorítása? Sehol. A klientúrának juttatott üzletekben a nagyobb haszon érdekében kötelezően magas árréssel lassan lehet bármit árulni és, ha az egekbe szökő dohányárak a dohányosoknak már megfizethetetlenek lesznek, legfeljebb ők majd szükségüket beszerzik a feketepiacon.

A trafikügyet a korrupció ellen harcoló független jogvédő szakmai szervezet, a Transparency International igazgatója egyszerűen úgy jellemezte, hogy nettó korrupció. Nem konkrétan korrupció, hanem nettó korrupció. „A trafik törvény azt bizonyítja, hogy a korrupció rendszerszintű, mert javarészt kormányközeleli érdekcsoportok kapták meg a biztos bevételt jelentő lehetőségeket. A trafik történet az ún. state capture* tipikus példája. Ez azt jelenti, hogy a közhatalmi döntéshozatalt a közérdekek helyett magánérdekek vezérlik, centralizált, jól kidolgozott rendszerben” – mondja a jogvédő szervezet vezetője. Magyar Bálint is nevével nevezi a dolgot: a Fidesz-állam maffiaállam, mert a politikai döntéshozók felső rétege a gazdasági maffia által „beszervezték” válik, és törvények sorát hozzák meg illegitim magánérdekeket szolgálva.

A trafik tender-pályázatok nyilvánosságra hozatalát közérdekű adat-igénylés címén egyszerre kérte a Transparency Internationalon kívül több más független jogvédő szervezet, civilek, különböző hírportálok a fejlesztési minisztertől és a Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt-től. Rapid törvényhozásunk azonban megakadályozta a kíváncsiskodást, mert két napon belül módosították az információszabadságról szóló törvényt. A törvény módosítás indokolása szerint, ha „az adatigénylő általánosságban kér mindenféle adatot, melynek teljesítése hosszú időre és jelentős mértékben akadályozná az adatkezelő működését” az adatszolgáltatás megtagadható zaklatónak és visszaélés szerűnek minősítve a kíváncsiskodót. A törvény módosítás vonatkozik a folyamatban levő ügyekre is.

Áder János köztársasági elnök az információszabadságról szóló törvény nyilvánvalóan alaptörvény ellenes módosításának kontrollját nem az Alkotmánybíróságtól kérte – nyilván nem kockáztatva, hogy a testület kimondja annak alaptörvény ellenességét -, hanem az ún. kisvétővel élve megfontolásra az országgyűlésnek küldte vissza. Az országgyűlés pedig a módosítást egy hónapon belül, lényegi változtatás nélkül ismét elfogadta, továbbra is alapot adva arra, hogy azok, akik család módon játszanak a

közpénzekkel, kijátszhatják az átláthatóság követelményét.

* Az angol szakirodalomban a state capture bevett fogalom. Amikor az állam bizonyos szervei már eleve nem a közjó logikája mentén alakítják ki szabályait, hanem pusztán úgy, hogy azok bizonyos magánérdekeket szolgáljanak. Ez a state capture, amikor konkrét magánérdekek szisztematikusan foglyul ejtik az államot és a szabályokat már születésük pillanatában eltérítik a közérdektől.

Legújabb hír

Több mint 500 trafik kerülhet júliustól a hódmezővásárhelyi székhelyű Continental csoportot vezető Sánta János közvetlen közelébe. Tudjuk ő az, aki tevékeny szerepet vállalt a trafik törvény kialakításában. Nekem elképzelhetetlen, hogy mennyivel lesz ettől gazdagabb Sánta János.

Idáig majdnem 3000 milliárd a megszorítás

Az MSZP számítása szerint a július 17-én, hétfőn bejelentett intézkedésekkel együtt az Orbán-kormány összesen több mint 2700 milliárd forint megszorításról döntött. Burány Sándor MSZP-s országgyűlési képviselő sajtótájékoztatóján azt mondta: ilyen brutális megszorítás-sorozatot még egyetlen kormány sem zúdított az országra a rendszerváltás óta.

„Az elmúlt három év kétharmados kormányzásának idézőjelbe tett gyümölcse mintegy 2774 milliárd forint. Ennyi az Orbán-kormány megszorításainak összesített eredmény száma. Ennek a megszorításnak az eredményei a következők: csökkenő lakossági fogyasztás, csökkenő kereset, kereslet, zsugorodó gazdaság, a beruházások mélypontra süllyedése, a versenyszférában elbocsátási hullám indult be, rekordmennyiségű cég megszűntetés volt az országban. Ezeknek a megszorításoknak az eredménye a romló életszínvonal és a részben ennek köszönhető az a kivándorlási hullám, ami az elmúlt három évben felgyorsult. Az elmúlt tíz évben soha ilyen kevés gyermek nem született az országban. Értelmetlen tehát ez a megszorítás halmaz, mert semmilyen célt nem tudunk vele elérni. Értelmetlen, mert aláássa a gazdasági növekedést és értelmetlen, mert aláássa az életszínvonalat” – mondta ma, 2013. június 20-án a sajtótájékoztatóján.

Ha hozzászámítjuk a 3000 milliárdos nyugdíjpenztári megtakarításokat is, akkor most hány ezer milliárdnál is tartunk és hol tart ma Magyarország?